

www.henkanheerde.nl/
www.overijsselinkaart.nl
<http://www.stellingwerven.dds.nl/index.html>
<http://www.stellingwerven.dds.nl/dorpen/frametotaala.htm>
http://www.natuurlijk.nl/natuurgebieden/overijssels_kanaal.htm
http://nl.wikipedia.org/wiki/Overijsselse_Kanalen
<http://piazza.iae.nl/users/fnauta/home/4/1/ok3.htm>
<http://www.historischcentrumoverijssel.nl/hcoroot>
<http://archeonet.nl/index.php?itemid=5275>
http://nl.wikipedia.org/wiki/Nero_Claudius_Drusus
http://provincie.overijssel.nl/beleid/cultuur/historie_van/overzicht_regio's_en/geschiedvertelling_0/salland
<http://provincie.overijssel.nl/beleid/cultuur/erfgoed/cultuurhistorische>
<http://www.tdn.nl/>
<http://nl.wikipedia.org/wiki/Gebruiker:Titico>
<http://www.heerlijkheidborculo.nl/Berkel/Berkelstart.htm>
<http://www.homepages.hetnet.nl/~switch-basic/page2.html>
http://nl.wikipedia.org/wiki/Oude_Schipbeek
<http://members.home.nl/m.tettero/Twente/Diepenheim.htm>
<http://members.home.nl/m.tettero/Watergeuzen/Oostendorpermolen.htm>
<http://www.wrij.nl/>
<http://library.wur.nl/WebQuery/lsw/lang/195131>
<http://home.versatel.nl/rampenpublicaties/watersnood%20op%20plaats.htm>
<http://library.wur.nl/way/bestanden/clc/1805433.pdf>
<http://www.meetnetlandschap.nl/docs/aardkunde/vorming/landijs.htm>
http://www.natuurlijk.nl/geologie/sallandse_heuvelrug_1.htm
<http://leerlingen.hetassink.nl/aardrijkskunde/Presentaties/OntwikkelingNLinPleistoceen1.ppt>
<http://www.grebbelinie.nl/vestingwerkGrift.htm>
<http://www.eemvallei.nl/eemvallei.php?p=ontstaan>
http://members.home.nl/keesdebrouwer/vikingen/12_opgravingen.htm
<http://semafoor.net/Vikingenliteratuur%20paul.htm>
<http://www.deventer.nl/Toerisme/Archeologie/Centrum/Smedenstraat/>
<http://www.wereldaandewand.nl/artikel8.htm>
<http://www.kayak.scarlet.nl/Wbpag-nl/kr-rijn.html>
http://www.natuurlijk.nl/geologie/dekzandlandschap_9.htm
<http://www.geo.vu.nl/~quageo/studie/BachelorafslJssel05.htm>
http://www.rijkswaterstaat.nl/rws/riza/home/publicaties/rapporten/2003/rr_2003_015.pdf
<http://www.coevorden.nl/web/show/id=190849>
<http://nl.wikipedia.org/wiki/Niers>
<http://www.vcbio.science.ru.nl/virtuallessons/landscape/geology/>
<http://www.deventer.nl/NR/rdonlyres/9E94A704-F53B-4864-A51A-3C8D232FA168/0/archrappholterweg.pdf>
<http://www.paulfreriks.nl/?p=709>
http://home.planet.nl/~mwigtman/b_watersnood.htm
<http://blog.seniorennet.be/toekan/archief.php?startdatum=1113256801&stopdatum=1113343201>
<http://www.oudzelhem.nl/>
<http://www.salehem.nl/>
Site van Piet van der Lende. pvdlande@dds.nl
<http://www.kaderrichtlijnwater.nl/download-document.php?id=1512>
<http://home.hetnet.nl/~p.i.klein/boek/liisten/waterwegen.html#o>
<http://home.planet.nl/~palst004/vanderAA/Algemeen.html>
<http://web.inter.nl.net/hcc/Gbm.Delahave/opkomst.htm>
<http://www.tresoar.nl/vanderaa/index.php?sub=Friesland>
http://www.parklaan.nl/t_artdeventer.htm
<http://home.iae.nl/users/fnauta/home/4/1/ok11.htm>
<http://www.schokland.org/tijdlijn.html>
<http://home.hetnet.nl/~Levendestadsgeschiedeniszwolle/Zwolse%20sagen%20.html>
<http://www.buurtmuseumkamperpoort.nl/>
<http://home.wanadoo.nl/frankhuisen/buurtschap.htm>
<http://www.nevenzel.com/irthe.htm>
<http://angel.regioportals.nl/tctubantia/Goor/Ripperda.html>
http://www.infrasite.nl/news/news_article.php?ID_nieuwsberichten=6869&language=nl
<http://www.destentor.nl/regio/kampen/article892665.ece>
<http://caltex.nl/ane/historie.htm>
<http://www.xs4all.nl/~fvdwaa/gen/etymo.htm>
[http://www.zwolle.nl/cms/graphics.nsf/Lookup/historisch_overzicht_engelsewerk/\\$file/historisch_overzicht_engelsewerk.pdf](http://www.zwolle.nl/cms/graphics.nsf/Lookup/historisch_overzicht_engelsewerk/$file/historisch_overzicht_engelsewerk.pdf)
<http://www.brucop.com/millennium/nederlands/topbron/>

[http://halkia.web-log.nl/halkia/2006/10/het verdronken .html](http://halkia.web-log.nl/halkia/2006/10/het_verdronken_.html)
<http://www.deventer.nl/NR/rdonlyres/5AD974B9-6D81-4342-9AD3-4E6EFC5035BC/O/archrappsnipperlingsdijk.pdf>
[http://www.hattem.nl/hattem/incontact/productie/basis/ic website webgen.nsf](http://www.hattem.nl/hattem/incontact/productie/basis/ic_website_webgen.nsf)

- "Zwols Archeologisch Dagboek". Egbert Dikken, 1^e-2^e druk 1989-1990.
Ach Lieve Tijd; "*Van boerderij tot artsenij*". Een uitgave na aanleiding van archeologisch onderzoek in de bouwput van de hartchirurgie van "Ziekenhuis De Weezenlanden" in 1985-86. Egbert Dikken, Drs. Herman Kamphuis en Gert Oostingh. 1988.
Ach Lieve Tijd Special; "*Van provinciehuis tot bibliotheek*". Gegevens van de opgraving: Egbert Dikken 1986.
"*Glas zonder Glans*". Harold E. Henkes, 1994.
"*Geschiedenis van Friesland*". H.W. Steenstra. Heruitgave. Origineel 1845.
"*Terpen mens en milieu*". O.a. J.W. Boersma, G. Elzinga en H.T. Waterbolk, 2^e druk 1970.
"*Nederland in den Romeinsche tijd*". Dr. A.W. Byvanck, 1943.
"*Het Water*". Luna B. Leopold Kenneth S. Davis, 1967.
De grote VARA "gezinsatlas". 1975.
"*Geschiedenissen van Zwolle*". Van Hattum delen 1/5 oorspronkelijk 1776.
"*Varen waar geen water is*". Drs. G. J. Schutten, 1981.
"*Rood-Blauwe kaarten*" uit de collectie van Freitag Drabbe. Deze zijn ons ter hand gesteld en wij mochten er afdrucken van maken.
"*Uit in eigen land*". 1979.
"*Atlas van Nederland*", deel 13: Geologie, 1985 copyright: 2001, Stichting Wetenschappelijke Atlas van Nederland.
"*Windesheim*", studies over een Sallands dorp bij de IJssel. Windesheimakademie 1987.
"*Markeboek van Assendorp-Middelwijck*".
- "Artikelen" Zwolse Courant-Stentor :
"*Haven zet historie op zijn kop*". Piet v d Berg. 2002-24-04
Wetenschap; "*Antarctica bedekt met bossen*". 1991-01-02.
Brieven ingezonden over de "*Polder Mastenbroek*" en "*De Linie*". 1992.
"*Vervuiling pompstation WMO*". 1991-27-09.
"*Niet bouwen aan de oude Westerveldse Aa*". V/d Schrier, Zwolse, 19989-07-11.
"*Emmen, Lenthe, Wythmen en Herfte lagen vroeger aan de Vecht*", een artikel van Ab Goudbeek en R. V. B. en meerdere amateur-archeologen die opgravingen deden in de genoemde gebieden. Zwolse 1981-01-10.
"*De Agnietenberg bijzonder natuur op een oude rivierduin*". Peperbus 2003-19-03
"*Hattem, middeleeuws stadje*". Regio IJsselmond, 1992-19-08.
"*De oude geschiedenis van Kampen en zijn rivier*". Terreinonderzoek en kaartmateriaal: technische ambtenaren A. B. Huis in het Veld en H. Fonck. Beschrijving Ir. W.C. Visser Afdeling Onderzoek van de Cultuurtechnische Dienst, Kamperalmanak 1951.
"*Zwols Historisch Jaarboek*", 1983-85-86-87-88 artikelen van B.J. Hekket-E.D. Eijken-Dr. B.J. Kam- ir. D.M. v/d Schrier-D. Wemes.-Wormgoor-J.P. v/d Berg.
"*Zwols Historisch tijdschrift*", 1984-85-86-88-89 Artikelen van Jaap Hagedoorn-Egbert Dikken-R. Salet-Wemes-v/d Schrier.
- "Overijssels contactbericht", maart 1986.
"*Jonker op de Heerenbrink onder Lierderholthuis*". Drs. G.A. Hutten, IJsselacademie 2000.
"*Overijsselse almanak*", 1838 Blz. 63 IJsselmarken.
"*De havezaten in Salland en hun bewoners*". Gevers en Mensema 1983.
"*Natuurwijzer Natuurmonumenten*". 2001.
"*Landschappen in Overijssel*". Berk en Buter 1990?
"*Zieuwent-Achterhoek*", (Welkom op de Zieuwense kerkepaden).
"*Het Engelse Werk in Zwolle*". Niek van Es en Gilbert de Jong, blad "Groen" (nr. 4, 1988).
"*Het kasteel voorst, Macht en val van een Overijsselse burcht*". 1983.
"*Zwolle*". Stichting voor bodemkartering Rijks geologische dienst, 1970.
"*Op zoek naar de geschiedenis in het landschap*". Archeologische routes in Nederland 15 R.O.B. 1990.
"*van landijs tot polderland*". "*scheepsarcheologie*"- "*Een bijzondere bodemvondst in Overijssel*"- "*Archeologie der lage landen*". G.D. van der Heide. 1963-1965.
"*Zwolle van stuwwal tot stad*". 1976.
"*Stad & Land van Twente*". L.A. Stronk 1962.
"*Handboek Stichting Overijsselsche Landschap*".
"*Blad van IJsselmij*". 4 april 1989.
"*Gewijzigde inzichten*". Grond Boor en Spade, A.P.Schuddebeurs. 1985.
"*Hoe de Aa te Zwolle weteringen aantrok*". V/d Berg en V/d Schrier, Overijsselse Historische Bijdragen 116^e stuk 2001.
"*De Archeologie van het meer Flevo en het Zwartewater*". V/d Schrier Westerheem 2005
"*Wanneer de IJssel een Rijntak werd en hoe het meer Flevo afwaterde*". V/d Schrier Westerheem 2004
"*De centrale Harculo en omgevingen. een Middeleeuwse haven van Zwolle in de Schellerwade*". V/d Berg 1996.
Tekst uit het rapport "*Werkgroep Geschiedenis Salland*". V/d Berg 1992
(O.a. de voorgaande 5 publicaties doorgelezen en voor kennisgeving aangenomen! Conclusies en aannames in die publicaties worden gedaan met foute basisgegevens en zijn daarom niet betrouwbaar en mogen niet gebruikt worden.)
"*Vestingstad Zwolle*". Rotaryclub Zwolle Noord 1989-90. "*Grond Boor en Spade*", nov.1991.
"*Grondboor en Hamer*". C.J. Homburg, oktober 1987.
"*Informatie blad monumentenzorg en archeologie in Kampen*". Augustus 1991.
"*Het rivierenlandschap van de IJssel*". Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, afdeling Landschap & Erfgoed. Theo Spek.
"*Toen het weer droog was*". Vondsten uit het verleden R.O.B. Jaarboek, H.A. Heidinga, 1989.
"*Zwolle aan de Vecht? Een stad aan de IJssel? Een recentie-artikel*". C. Hamming, 1990.

"Nederland in het Holoceen". Zagwijn 1986.

"Cultuurhistorisch onderzoek in het gebied van de Assendorperlure". P.P.D. Burm, 1989.

"Overijssels Recht en Geschiedenis. R.V B., 1988.

"Geschiedenis van Zwolle". Ten Hove, 2004.

"Het oer- poldercomplex bij Zwolle". v/d Schrier.

"Landschap rondom Zwolle"

"Zwolse Regesten vanaf 1350". F.C. Berkenvelder.

"Terschellinger Historie". A.J Zwaal, 2000.

Verder hebben wij gebruik gemaakt van de literatuur die in het Zwols Archeologisch Dagboek vermeld is.

In juni 2008, nog de volgende publicatie doorgeworsteld: 1e; *Geologisch onderzoek van het Nederlandse Waddengebied*.

Rijksgelogische dienst. Haarlem 1977

2e; *De agrarische-maritieme structuur van Terschelling omstreeks het midden van de negentiende eeuw*. Groningen 1971. In

de 1e publicatie wordt o.a. het ontstaan van het landschap besproken en is aangegeven dat er tussen de verschillende eilanden in de ondergrond vulkanische breuklijnen aanwezig zijn. Deze spleten/holtes zullen vanaf het begin al voor waterafvoer gezorgd hebben.

In de 2e publicatie benadrukt de auteur waarom mensen in vroegere tijden zich op verhogingen in het landschap gingen vestigen en dat ze bij het water gingen wonen.

Het kaartmateriaal.

Onze dank gaat uit naar Henri van Dijk†. In de periode dat hij werkzaam was bij het Rijksarchief heeft hij voor ons veel kopieën gemaakt van kaarten en oude boeken waarin gegevens stonden die in de verschillende publicaties van nut waren. Op verschillende sites stonden afbeeldingen en waar we die belangrijk vonden hebben we die gekopieerd en opgeslagen.

Daarvoor onze dank.

Historisch Centrum Overijssel.

Beschikbaar stellen van de bodemkaart van Terschelling door Gerard De Weerd.

Luchtfoto's: Behalve de bestaande zwart-wit foto's leveren ook de in de 2^e Wereldoorlog door de R.A.F. gemaakte foto's weinig gegevens door de vele kleiafzettingen.

De roodblauwe kaarten (Freitag Drabbe): regio Zwolle (op vier foto's).

De bodemkaart, schaal 1 : 50.000, bijlage drie. Stichting voor bodemkartering. Wageningen 1969.

Blad 21 Zwolle Oost Stiboka Wageningen

Geomorfologische kaart Nederland. Wageningen UR/Alterra.

Geomorfologische kaart "Ruilverkaveling Salland West".

Markenkaart. Geschiedkundige atlas Nederland

Alvast onze excuses als we iets vergeten zijn.

Terug naar [inhoud WW2](#)

Volgend hoofdstuk: [Nadruppelen](#)